

Reacties op het verkennend onderzoek naar de brand in De Punt

De redactie van *Brand&Brandweer* kreeg twee reacties binnen op het verkennend onderzoek van de commissie Helsloot, dat op 18 juni haar eerste bevindingen van de brand op 9 mei in De Punt publiceerde. Een reactie van Sjoerd de Jonge, brandweer Moerdijk en van de branchevereniging voor polyurethaan.

Sjoerd de Jonge, brandweer Moerdijk:

Hoewel ik erg blij ben dat dit ongeval onderzocht wordt om een dergelijk drama naar de toekomst toe te voorkomen wil ik toch een aantal kritische kanttekeningen plaatsen bij het rapport. Binnen het rapport wordt een aantal aanbevelingen gedaan hoe te handelen bij branden in een industriële omgeving.

Ten eerste valt het mij de samenstelling van de onderzoekscommissie op. Alle drie mensen die uiteraard meer dan hun sporen hebben verdiend binnen de brandweer, maar (!) die alle drie ook ontsproten zijn uit de door hen in het rapport gehekelde methodiek van brandweeronderwijs. Waarbij juist de nadruk ligt op het aansturen van eenheden en het grootschalig optreden. De ervaring van de commissieleden kan zich gezien hun positie en arbeidsverleden niet anders concentreren dan op vooral bestuurlijke zaken.

Nu ben ik er zelf van overtuigd dat we dit soort mensen hard nodig hebben binnen brandweer Nederland maar ik kan me niet vinden in het beeld dat deze mensen zich een 100% betrouwbaar beeld kunnen vormen van de ontwikkeling en het brandverloop naar aanleiding van foto en video materiaal en interviews. Het is immers juist de constatering van de commissie dat we in Nederland de 'Brandtechnisch manager' nog niet kennen.

Verder valt het op dat alle drie de commissie leden een nauwe verbondenheid hebben met de Amsterdamse brandweer. Hierbij heeft het op zijn minst de schijn dat de opvattingen die gemeengoed zijn binnen brandweer Amsterdam mee zullen wegen in dit rapport terwijl deze opvattingen niet hoeven te stroken met landelijke opvattingen.

Als tweede opmerking kan ik mij niet vinden in de suggestie dat tijdens de brand in de loods zichtbaar geweest moet zijn dat er een dreigende snelle branduitbreiding op handen was. De commissie vindt de verklaring in het feit dat de warmtebeeld camera een verkeerd beeld kan geven door verlichting armaturen en door het onttrekken van de nok aan het zicht door een overheaddeur. Voor mij is dit zeker geen logische aanname. Gezien de gebruikte isolatie materialen zou het best kunnen zijn dat er in de nok helemaal niets te zien is geweest anders dan lichte grijze rook en dat er geen sprake was van een temperatuursopbouw. Mijn hypothese baseer ik hierbij op een mogelijke analogie met een ongeval in Leiden waarbij een drietal brandweerlieden gewond zijn geraakt door een explosieve verbranding van lichte grijzige rook en het feit dat ik uit ervaring weet dat de meest heftige rookgasverbrandingen en explosies optreden wanneer er relatief weinig brandgassen met een hoge calorische

verbrandingswaarde en voldoende zuurstof aanwezig zijn. Overigens ken ik de randvoorwaarden van de betreffende brand in de Punt niet goed genoeg om hier een betrouwbare uitspraak over te kunnen doen.



Ten derde heb ik grote moeite met aanbeveling dat binnen brandweer Nederland branden in industriepanden altijd defensief moeten worden benaderd. In het hele rapport wordt geen enkele melding gemaakt van de aan of afwezigheid van bouwkundige brandpreventieve voorzieningen. In beginsel ben ik het persoonlijk heel erg met de strekking van de aanbeveling eens maar in mijn ogen is deze aanbeveling te strak en onvolledig.

Om een dergelijke aanbeveling te kunnen doen moet naar mijn idee eerst in kaart worden gebracht hoe goede preventieve bouwkundige voorzieningen effect zouden hebben gehad op de ontwikkeling van de brand. Hierbij denk ik aan een rook en warmte afvoer installatie of een sprinklerinstallatie. Met andere woorden: Om deze aanbeveling te kunnen doen moeten in ieder geval kaders aangegeven worden wanneer wel en wanneer hier niet toe over gegaan kan worden. Deze aanbeveling zouden dan bij voorkeur inhoudelijk niet door het NIFV opgesteld moeten worden maar door specialisten van b.v. Effectis of het Prins Maurits laboratorium. Het NIFV kan vervolgens wel een rol spelen in het bundelen en verspreiden van de verworven informatie.

Het risico is levensgroot aanwezig dat dergelijke aanbevelingen min of meer een eigen leven gaan leiden. Wanneer bij ongevallen in de toekomst tot een minder defensieve aanpak is van een brand is besloten. Kan het voorkomen dat betrokken functionarissen zich bij een rechter moeten verantwoorden voor de hierboven gewraakte starre en in mijn ogen onvolledige aanbeveling. Zonder dat ik wil pretenderen de wijsheid in pacht te hebben wil ik wel graag wat kritische kanttekeningen plaatsen bij het onlangs gepubliceerde onderzoek. Juist om mee te denken aan een veiligere werkplek voor vele brandweermensen in de toekomst

Reactie op het verkennend onderzoek brand De Punt door branchevereniging NVPU:

De NVPU, de branchevereniging voor Polyurethaanisolatie heeft naar aanleiding van het verkennend rapport het Kennisplatform Isolatie De Punt opgericht. Het Kennisplatform bestaat uit de Nederlandse Vereniging van polyurethaan Harschuim-Fabrikanten, BING, ISOPA, Kingspan, Panels, Bouwen met Staal.

Het Kennisplatform Isolatie De Punt is oprecht begaan met alle betrokkenen van deze noodlottige ramp. Naar aanleiding van de publicatie van het verkennend onderzoek op 18 juni is op 30 juni het Kennisplatform opgericht. In het Platform zijn de producenten van thermohardende kunststofschuimen en de metaalbouwsector vertegenwoordigd. Het Platform wil graag haar collectieve kennis delen en deelnemen in de discussie over de rol van de sandwichpanelen tijdens de ontwikkeling van de brand in De Punt.

Het onderzoeksrapport bevestigt het feit dat de toegepaste sandwichpanelen voldoen aan alle wettelijk eisen van brandwerendheid en brandvoortplanting.. De onderzoekscommissie stelt echter tevens – op basis van een verkennend onderzoek – dat dergelijke bouwproducten tot een onverwacht snelle branduitbreiding kunnen leiden. Het Kennisplatform is verbaasd en verontwaardigd over deze observatie omdat de informatie in de rapport een dergelijke observatie niet rechtvaardigt. Bovendien is een dergelijke observatie strijdig met het wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd door TNO/Efectis en Warrington Fire.

Jaarlijks worden vele bedrijfsgebouwen getroffen door brand. Het Kennisplatform heeft een schat aan ervaringsgegevens opgedaan via het Efectis-project ‘Leren van praktijkbranden’ en soortgelijke cases van Tenos (het brandonderzoekbureau) in Engeland. Uit deze wetenschappelijke onderzoeken blijkt eenduidig dat in alle gevallen de toegepaste thermohardende kunststofschuimen ‘geen substantiële bijdrage aan brandvoortplanting of branduitbreiding heeft geleverd’. Dak- en gevelconstructies worden van oudsher opgebouwd uit individuele componenten die in samengestelde vorm een dak- of gevelsysteem vormen. De evolutie in de bouw en de toegenomen prefab-mogelijkheden, hebben geleid tot een substantiële toepassing van sandwichelementen.

Wat betreft de onverwacht snelle branduitbreiding in Scheepswerf De Punt moet worden geconstateerd dat volgens de inhoud van het onderzoeksrapport er veel brandbaar materiaal en lichtontvlambare producten opgeslagen lagen. Er kan onmogelijk worden vastgesteld welke van de aanwezige materialen en substanties in welke mate hebben bijgedragen aan de sterke branduitbreiding in acht nemende dat er sprake was van een immense vuurlast. De suggestie die gedaan wordt in het verkennend onderzoek dat ‘het sandwichpaneel’ substantieel heeft bijgedragen aan de snelle branduitbreiding mist daarom ook elke grond. Sandwichpanelen ontleen hun sterkte uit de constructieve eigenschappen en homogeniteit van het kunststof hardschuim dat ingesloten is tussen twee stalen platen. Deze bouwelementen worden mechanisch bevestigd aan de primaire staalconstructie waardoor deze tijdens brand niet kunnen delamineren.

Het blijkt dat het nauwelijks bekend is dat alle isolatiematerialen in meer of mindere mate brandbaar zijn. Bijna ieder materiaal heeft immers wel een calorische waarde. Het brandgedrag van een isolatiemateriaal heeft geen directe relatie met de brandwerendheid van een constructie.

Kunststof hardschuimen voldoen aan alle wettelijke eisen, ook die ten aanzien van brandveiligheid. Verantwoord en brandveilig isoleren is mogelijk mits in een vroegtijdig stadium de materiaaleigenschappen en de toepassingsmogelijkheden op elkaar worden afgestemd en de ontwerpers de juiste bouwkundige details voorzien. Het Kennisplatform heeft haar kennis en expertise aangeboden om de betrokkenen en belanghebbenden op een volledige, wetenschappelijk onderbouwde- en objectieve wijze te voorzien.

Begin september wordt dit overleg tussen de voltallige onderzoekscommissie en de afgevaardigden van het Kennisplatform voortgezet. Aansluitend heeft het Kennisplatform ook contact met de Onderzoeksraad voor Veiligheid en het Landelijk Netwerk Brandpreventie om haar onderzoeksresultaten ter beschikking te stellen. Inmiddels heeft het Kennisplatform gerenommeerde deskundigen van het bureau DGMR opdracht gegeven onderzoek te doen.

drs. J.W. Adrian
Kennisplatform Isolatie De Punt